

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Sefcsik Andrea Ügyvédi Iroda által képviselt **felperesnek** a jogtanácsos által képviselt **I.r.**, a Juhász M. Gábor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Juhász M. Gábor ügyvéd) által képviselt **II.r.** és a **III.r. alperes** ellen kártalanítás iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. február 3. napján kelt, 30.G.41.986/2014/37. számú ítéletével szemben a II.r. alperes részéről 38. és 40. sorszám alatt bejelentett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

Mellőzi az elsőfokú ítélet indokolásából a 15. oldal 6.,7. bekezdését, a 16. oldal 1. bekezdését, valamint a 16. oldal 2. bekezdésének a keresetnek a II.r alperessel szembeni elutasítására irányuló indokait.

Megállapítja, hogy a II.r. alperessel szemben a kereset elutasítását a felperesi követelés elévülése alapozza meg.

Köteles a felperes 15 (tizenöt) napon belül megfizetni a II.r. alperesnek 12.700,- (tizenkétezer-hétszáz) Ft fellebbezési eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy az állam javára, az illetéktügyben eljáró hatóság külön felhívására fizessen meg 8.000,- (nyolcezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A fellebbezés szempontjából irányadó tényállás szerint az ... autópálya Északi Duna-hídjának kivitelezésével kapcsolatban 2006. november 20. napján együttműködési megállapodás jött létre a felperes, az I.r. alperes, mint építtető, valamint a kivitelező és mérnökcég között a felperes ingatlanjain és a tulajdonában lévő víztermelő kutakhoz tartozó

vízbázis védelmi területeken a felperes létesítményeinek, valamint a környezet és vízbázisok védelme érdekében.

A fenti megállapodásban a kivitelező kötelezettséget vállalt arra, hogy legkésőbb a beruházás befejezéséig a felperes területein megépülő autópálya, és hídra, valamint azok üzemeltetéséhez szükséges szervizútra egy a későbbiekben megkötendő megállapodásban rögzítendő térítés ellenében szolgalmi jogot, az üzemeltetés végrehajtásához bejárási szolgalmi jogot alapít a hidat majdan üzemeltető Zrt. részére.

A műszaki átadás-átvételi eljárás lezárására 2008. szeptember 17. napján került sor.

A felperes és az I.r. alperes között egyeztetések zajlottak a szolgalmi jogot alapító szerződés tárgyában, amely az ellenérték mértékében való megállapodás hiányában nem jött létre.

A felperes a pontosított keresetében az 1959. évi IV. törvény (Ptk. 108.§ (1) bekezdése alapján kérte egyetemlegesen kötelezni az I-III.r. alpereseket 38.564.678,- Ft + ÁFA, azaz 48.977.141,- Ft kára megtérítésére.

Kérte továbbá a bíróságot, hogy kötelezze az I.r. alperest 2007. január 1. napjától a kártalanítás után késedelmi kamat megfizetésére.

A II.r. alperes vonatkozásában kérte, hogy a bíróság a késedelmi kamat megfizetésére 2008. szeptember 30. napjától kötelezze a Ptk. 301/A.§ (2) bekezdésében meghatározottak szerint.

Kérte továbbá, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket a perköltség megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest az I.r. alperes részére 500.800,- Ft, a II.r. alperes részére 318.000,- Ft, a III.r. alperes részére 318.000,- Ft perköltség 15 napon belüli megfizetésére.

Ítéletének indokolásában a II.r. alperest érintően hivatkozott a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (Kkt.) 32.§ (6) bekezdésére, amely visszautal a 29.§ (1) bekezdésére, továbbá hivatkozott a 29.§ (3) bekezdésére is. Ezen jogszabályhelyek értelmében megállapította, hogy a II.r. alperes a törvénymódosítást követően (2012. augusztus 7. napjától) az autópálya kezelőjévé vált.

Osztotta a II.r. alperes azon hivatkozását, hogy a 2005. február 28.-i vagyonkezelési szerződés 2.1. pontjának tartalmából következően szerződés alapján nem minősült vagyonkezelőnek.

Rögzítette, hogy a II.r. alperes a 2014. november 27. napjától fennálló - a Kkt. 29.§ (3) bekezdése szerinti, tehát jogszabályi előírás alapján kötött szerződésen alapuló - vagyonkezelői minőségét a II.r. alperes nem vitatta.

A jogszabályi rendelkezések egybevetése alapján megállapította, hogy a II.r. alperes jogszabályon, valamint jogszabályi rendelkezés alapján kötött szerződés alapján fennálló vagyonkezelői minősége okán külön jogszabályban feljogosított szervnek minősül, a kereset vele szemben tehát nem utasítható el azon az alapon, hogy nem tartozik a Ptk. 108.§ (1) bekezdésében meghatározott alanyi körbe.

Megállapította, hogy az I.r. és II.r. alperesekkel szemben a kereset önmagában azért megalapozatlan, mert nem minősülnek a Ptk. 108.§ (1) bekezdése szerinti külön jogszabályban erre feljogosított szervnek, ezzel szemben a II.r. alperes annak tekintendő.

Rögzítette, hogy a törvényi úton a vagyonkezelő személyében bekövetkezett változás alapján a perbeli ingatlanon eszközölt korábbi korlátozó magatartásért kizárólag a II.r. alperest terheli kötelezettség, a további alpereseket nem.

Kifejtette, hogy a felperes konkretizálta a Ptk. 108.§ (1) bekezdése szerinti tevékenységet: a tulajdonjoga korlátozását eredményező magatartást előadta, megfelelően nevesítette, a II.r. alperes a tevékenység egyes elemeit vitató érdemi nyilatkozatot nem tett.

Erre tekintettel az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a II.r. alperest illetően a kereset jogalapjaként megjelölt jogszabályi rendelkezésben előírt valamennyi feltétel fennállása megállapítható.

Az elévülési kifogást érintően az elsőfokú bíróság osztotta a felperes tulajdoni igényekkel kapcsolatos álláspontját.

Kifejtette, hogy a Ptk. 324.§ (1) bekezdésében foglalt, a követelések elévülésére vonatkozó rendelkezés kötelmi jellegű igények esetén releváns, azonban a felperes igénye dologi jogi.

Hangsúlyozta, hogy a Ptk. 108.§ (1) bekezdése a polgári kódex harmadik részében (A tulajdonjog) került elhelyezésre, azon belül A tulajdonjog tartalma és védelme című fejezetben, A használat és a hasznok szedésének jog cím alatt. A 108.§ (1) bekezdése szerinti időleges használatból, használati jogból, vagy a tulajdonjog egyéb korlátozásából fakadó kártalanítási igény a tulajdonjog alapvető részjogosítványának tekintendő használati jog valamilyen tartalmú korlátozásának ellentételezése.

Hivatkozott a Ptk. 115.§ (1) bekezdésére, amely szerint a tulajdoni igények nem évülnek el. Ezért álláspontja szerint az elévülési kifogás alaptalan volt.

Mindezekre tekintettel megállapította, hogy a II.r. alperessel szembeni kereseti igényt sem a passzív perbeli legitimáció vagy a törvényi tényállási elemeket alátámasztó tényállítások hiánya vagy bizonyítatlansága, sem elévülés okán nem találta megalapozatlannak.

Végül kifejtette, hogy a keresetet az I.r. és a III.r. alperesekkel szemben azért találta megalapozatlannak, mert a felperest az alperesekkel szemben nem illeti meg az érvényesített jog, a II.r. alperes tekintetében pedig a kereset összegszerűségének bizonyítatlansága okán, a Pp. 3.§ (3) bekezdésének alkalmazásával, a bizonyítás sikertelensége következményeként. Rögzítette, hogy a Pp. 206.§ (3) bekezdése a kereset összegszerűségének meghatározására a rendelkezésre álló adatok alapján nem volt alkalmazható.

Az elsőfokú ítélet indokolása ellen - a rendelkező részben foglaltak tudomásulvétele mellett - a II.r. alperes terjesztett elő fellebbezést.

Kérte az ítélet 14. oldalának utolsó, a 15. oldalának első, harmadik, negyedik, ötödik, hatodik és hetedik bekezdését az ítélet indokolásából mellőzni. Kérte elsősorban annak az indokolásba foglalását, hogy a jelen perben előterjesztett keresettel érvényesített jog a felperest a II.r. alperessel szemben nem illeti meg, másodlagosan pedig kérte az indokolást akként megváltoztatni, hogy a felperes követelése a II.r. alperessel szemben elévült.

Az elsődleges fellebbezési kérelme kapcsán arra hivatkozott, hogy az ügy megítélése szempontjából jelentősége az egyes közlekedési tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXIX. Törvény (Módtv.) rendelkezéseinek van, mely 2012. augusztus 7. napján lépett hatályba. E jogszabály iktatta be a Kkt. 32.§ (6) bekezdését, mely szerint az állami tulajdonban lévő országos közutak vagyonkezelője - a 29.§ (1) bekezdésében foglaltak,

valamint a koncessziós társaságok kezelésében álló közutak kivételével - a II.rendű alperes neve.

Hangsúlyozta, hogy a Módtv. hatálybalépését megelőzően a Kkt. 29.§-a értelmében az országos közutak építtetője - a magántőke bevonásával megvalósult utak kivételével - a Magyar Állam kizárólagos tulajdonában lévő, országos közúthálózat fejlesztési és építtetői feladatainak ellátásáért felelős, részvénytársasági formában működő gazdasági társaság, a Zrt. (építtető). Az építtető a Magyar Állam javára és nevében jár el. Az építtető - az elkészült utak ideiglenes és végleges forgalomba helyezése után - a felhasznált forrásokkal és a létrehozott eszközökkel elszámol a Magyar Állam nevében eljáró, a forrásokat rendelkezésre bocsátó szervvel. Az építtető az elszámolás során létrehozott eszközöket közvetlenül átadja (nyilvántartásaiból az elszámolásra kapott forrásokkal szemben kivezeti) a ... Zrt. (... Zrt.) részére. Az utakat is magában foglaló földterület, illetve az egyes projektekkel kapcsolatban létrehozott vagy megszerzett egyéb eszközöket, mint állam i vagyont az ... Zrt. a miniszter és az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter egyetértésével megjelölt szervezet részére vagyonkezelésbe adja és vagyonkezelési szerződést köt.

Kiemelte, hogy az ... autópályát, és a ...i Híd vonatkozásában ilyen vagyonátadás nem történt, a II.r. alperessel vagyonkezelési szerződést az ... Zrt. nem kötött - a ... Zrt. sem adta át a vagyonátadási szerződésben -, ezért az nem került a II.r. alperes vagyonkezelésébe sem szerződés, sem pedig jogszabályi rendelkezés alapján.

Mindezek alapján álláspontja szerint a felperest de iure korlátozó szerv a beruházás alatt az I.r. alperes, azt követően pedig a ... Zrt. lehetett, a II.r. alperes pedig kizárólag a Módtv. Hatályba lépését követően merülhetett volna fel ebben a szerepkörben, azonban nem a fentiekben hivatkozott gazdasági társaságok jogutódjaként, hanem kizárólag az ezt követően megvalósult jogi helyzet tekintetében.

Álláspontja szerint ugyanis a Módtv. Nem általános jogutódként jelölte ki a II.r. alperest, hanem részére rendelte átadni azt a vagyontömeget, melyek korábban az I.r. alperes, illetve az ... Zrt.-hez tartoztak.

Mindezek alapján kifejtette, hogy az ...i Híd tekintetében az arra 2014. november 27. napján megkötött vagyonkezelési szerződéstől datálható.

Arra is hivatkozott, hogy a Módtv. Rendelkezései a Kkt. 29.§ (3) bekezdését akként módosították, hogy a törvény hatálybalépést követően legalább ideiglenesen forgalomba helyezett utak esetében mondja ki, hogy a II.r. alperes vagyonkezelésébe kerülnek, az ezt megelőzően forgalomba helyezett utak tekintetében ilyen rendelkezést nem tartalmaz.

A fentiekben túl hivatkozott továbbá a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. Törvény 11.§ (7a) bekezdésére, amely 2013. június 28. napja óta egyértelműen rögzíti, hogy ha a vagyonkezelő törvényi kijelölése nem egyedileg, hanem az érintett vagyoni kör megjelölésével határozza meg a kijelölt személy kezelésébe kerülő nemzeti vagyont, az a vagyonkezelő, aki az érintett vagyoni körre vonatkozóan már rendelkezik vagyonkezelési szerződéssel, köteles írásbeli nyilatkozattal bejelenteni a tulajdonosi joggyakorló felé a fennálló vagyonkezelési szerződése hatálya alá került, a nemzeti vagyon körébe tartozó új vagyonelemet.

Utalt arra, hogy a vagyonkezelői jog ingatlan-nyilvántartási bejegyzésére tehát újabb szerződés megkötése nélkül - a már bejegyzett vagyonkezelő egyoldalú nyilatkozatát tartalmazó kérelme alapján kerülhetett sor, ilyen pedig jelen esetben nem történt, nyilvánvalóan azért, mert a törvény alapján nem is jött létre vagyonkezelői jog.

Álláspontja szerint egyértelmű, hogy 2014. november 27. napjáig a II.r. alperes nem minősült azi Híd vagyongazdálkodójának, és ezt követően sem minősül a korábbi vagyongazdálkodók jogutódjának, ilyen rendelkezést ugyanis sem jogszabály, sem pedig a megkötött szerződés nem mond ki.

Álláspontja szerint tehát tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a híd megépítésével, a műtárgy pilléreinek a felperesi ingatlanokon történő elhelyezésével összefüggésben bekövetkezett értékcsökkenés miatt a felperest a II.r. alperessel szemben illeti meg a jog, hogy kártalanítási igényét érvényesítse.

A másodlagos fellebbezési kérelme kapcsán arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg azt, hogy a felperes igénye dologi jellegű, így nem évül el.

Hangsúlyozta, hogy a tulajdonjog alapján a tulajdonost megillető igény nem azonos magával a tulajdonjoggal, hanem a tulajdonból eredő másodlagos, külön jogosítvány, így maga a tulajdonjog, és az erre vonatkozó igény az, ami nem évül el, az abból levezethető másodlagos igények tekintetében azonban az elévülést a jogszabály nem zárja ki.

Kifejtette, hogy jelen esetben a műszaki átadás 2008. szeptember 17. napján befejeződött, ebből kifolyólag ha érte is kár a felperest az ingatlanok értékcsökkenése miatt, egyértelműen rögzíthető, hogy ez az értékcsökkenés legkésőbb a híd 2008. szeptember 17.-i átadásakor bekövetkezett. Ehhez képest álláspontja szerint a II.r. alperessel szemben 2015-ben érvényesített kártalanítási igény öt éven túli, így elévült, figyelemmel arra, hogy a kártérítés a Ptk. 360.§ (1) bekezdése szerint a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes.

A felperes, és az I.r. és III.r. alperesek fellebbezési ellenkérelmet, csatlakozó fellebbezést nem terjesztettek elő.

A fellebbezés nagyobb részben alapos.

I.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a Kkt. 32.§ (6) bekezdése és a 29.§ (3) bekezdése 2012. augusztus 7. napjától hatályos rendelkezésének helyes értelmezése folytán - tehát a jogszabály erejénél fogva, függetlenül az I.r. alperes és a II.r. alperes között 2014. november 27. napján létrejött vagyongazdálkodási szerződéstől - a II.r. alperes vált a perrel érintett létesítmény vagyongazdálkodójává, míg korábban az építtető I.r. alperes volt a vagyongazdálkodó a Kkt. 29.§ (1) bekezdése alapján.

E körben tehát az I.r. alperesi fellebbezés annyiban helytálló, hogy az I.r. alperes a Ptk. 108.§ (1) bekezdése szerinti külön jogszabályban erre feljogosított szervnek 2012. augusztus 7. napjától tekinthető, ezt megelőzően ilyen szervnek az I.r. alperes minősült.

Megjegyzi az ítélet tábla, hogy az I.r. alperes passzív perbeli legitimációja körében - mivel az elsőfokú ítélet ide vonatkozó része fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett - ítélt dolog miatt az ítélet tábla döntést nem hozhatott.

II.

A felperesi követelés elévülése kapcsán az ítélet tábla osztotta a II.r. alperes fellebbezési érvelését.

A Ptk. 108.§ (1) bekezdése kárkötelmet keletkeztet a tulajdonos és az akadályoztatásra (korlátozásra) feljogosított között.

Ez - ellentétben a Ptk. 108.§ (2) bekezdésén alapuló igénnyel - kötelmi jellegű igény érvényesítésére ad jogalapot, a felelősség objektív, és mivel a károkozó magatartás ez esetben jogszerű, így a kártalanítás, nem pedig a kártérítés fogalmi körébe tartozik. Egyéb tekintetben - így az esedékességet (Ptk. 360.§ (1) bekezdés) és az elévülés szabályait is (Ptk. 324-326.§) beleértve - a kártérítésre irányadó rendelkezések az alkalmazandók.

Megállapítható, hogy a felperes által állított értékcsökkenés legkésőbb - a felperesre legkedvezőbb megközelítés szerint is - a beruházás elkészültekor, 2008. szeptember 17. napján (műszaki átadás-átvétel) bekövetkezett.

Ettől az időponttól vált esedékessé a felperes kártalanítási igénye, ettől az időponttól számítandó az öt éves elévülési idő.

A felperes keresete 2012. szeptember 27. napján - az öt éves elévülési időn belül - érkezett a bíróságra, amely időpontban a keresettel érvényesíteni kívánt jog a felperest már a II.r. alperessel szemben illette meg. A keresetében a felperes azonban alperesként az I.r. alperest jelölte meg, a II.r. alperes perbevonására 2015. június 16. napján került sor, ekkorra azonban a felperes igénye - az elévülést megszakító cselekmény hiányában - elévült.

Megjegyzi az ítélet tábla, hogy az ügy elbírálása szempontjából döntő jelentősége annak volt, hogy a felperes a kártalanítási igényét az ingatlanjain elhelyezett, illetve az azok fölött húzódó műtárgyak miatti korlátozó magatartásra alapította, a kárát az ingatlanokban bekövetkezett értékcsökkenésben határozta meg, jogcímül pedig a Ptk., 108.§ (1) bekezdését jelölte meg.

Az elévülés szempontjából tehát - mint az elévülés megszakítására alkalmas cselekmény - a felperes és az I.r. alperes között történt egyeztetéseknek nem volt jelentősége, mert azok az ingatlanokon szolgalmi jog alapítása, illetve a szolgalmi jog ellenértékének megfizetése tárgyában zajlottak, amely nem azonos az ingatlanokban esetlegesen beállott értékcsökkenés kártalanítási igényként történő érvényesítésével.

Mindezek alapján az ítélet tábla az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett indokolását a rendelkező részben írtaknak megfelelően a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A II.r. alperes fellebbezése döntően eredményre vezetett, ezért a személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 8.000,- Ft összegű fellebbezési eljárási illeték viselésére a Pp. 78.§ (1) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján a felperes köteles.

Köteles továbbá a felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján megfizetni a II.r. alperes oldalán felmerült, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§ (3) bekezdése alapján a jogi képviselő által

kifejtett tevékenységre és arra tekintettel, hogy tárgyalás tartására nem került sor -
mérlegeléssel - megállapított 10.000,- Ft + Áfa, azaz 12.700,- Ft másodfokú perköltséget

Győr, 2016. október 26. napján

Dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr. Maurer Ádám sk.. Sarmon Hedvig sk.
előadó bíró bíró

A kiadmány hitelével:

Kiadó